

Urinveisinfeksjoner hos barn

Bakgrunn

Urinveisinfeksjoner er bakterielle infeksjoner i nedre urinveier (urinrør og urinblære) eller i øvre urinveier (nyrene og urinledere). Disse infeksjonene er ganske vanlige hos barn og er med riktig behandling som regel ufarlige. Spedbarn kan få mer alvorlige symptomer.

Årsaker

Urinveiene er vanligvis sterile, det vil si at det ikke skal finnes bakterier der. Bakterier kan imidlertid komme opp og inn i urinveiene utenfra, gjennom urinrøret. Fordi urinrøret hos jenter er mye kortere enn hos gutter, er disse infeksjonene vanligere hos jenter.

Bakteriene kan "krabbe" oppover i urinveiene og stopper ofte i blæren, noe som gir blærekatarr (cystitt = nedre urinveisinfeksjon). Av og til kan de også «krabbe» videre opp, gjennom urinlederne og opp i nyrene og gi nyrebekkenbetennelse (pyelonefritt = øvre urinveisinfeksjon), som er mer alvorlig. En sjelden gang kan bakteriene gå ut i blodet og gi "blodforgiftning" (sepsis), som er en alvorlig tilstand som må behandles på sykehus.

Urinveisinfeksjoner skyldes som regel personens egne tarmbakterier og er **ikke smittsomme**.

Noen barn, gutter litt hyppigere enn jenter, kan ha medfødte misdannelser i urinveiene som gjør at de lettere får urinveisinfeksjon. Man vil derfor ofte undersøke med ultralyd og eventuelt andre røntgenmetoder for å se etter slike misdannelser.

Symptomer (sykdomstegn)

Symptomene varierer ut fra barnets alder og hvor i urinveiene infeksjonen sitter.

Urinveisinfeksjoner hos barn deles ofte inn

- **Med feber (febril urinveisinfeksjon; tolkes oftest som at det er en nyrebekkenbetennelse)**
- **Uten feber (afebril urinveisinfeksjon; tolkes oftest som at det er en blærekatarr).**

Spedbarn får oftere nyrebekkenbetennelse med høy feber, slapphet, dårlig allmenntilstand, spisevegring og oppkast.

Eldre barn (barnehagebarn og skolebarn) får oftere blærekatarr som kan gi hyppig vannlating med sveie, mens de ikke trenger å ha feber eller andre symptomer. Eldre barn kan også få nyrebekkenbetennelse og det gir som regel feber og dårlig allmenntilstand samt mage- og/eller ryggsmertor. Kvalme og oppkast kan forekomme. Hvis nyrebekkenbetennelse ikke behandles, kan bakteriene komme over i blodet og tilstanden kan bli alvorlig.

Diagnosen urinveisinfeksjon stilles ved urinundersøkelse og eventuelt blodprøve. Hvis man som foreldre mistenker at barnet kan ha en urinveisinfeksjon er det alltid lurt å ta med en urinprøve til legen.

Behandling

Fordi en urinveisinfeksjon er forårsaket av bakterier består behandlingen i å bruke antibiotika.

Hos de minste barna (yngre enn 2-3 måneder) og i mer alvorlige tilfeller med nyrebekkenbetennelse, vil man som regel legge barnet inn i sykehus og gi antibiotika intravenøst (rett i blodet) i noen få dager. Dette gir som regel rask bedring og barnet kan skrives ut med medisiner det kan ta hjemme. Større barn med mindre uttalte symptomer kan få mikstur eller tablettor fra starten av. Det er viktig å tilføre rikelig drikke under behandlingen.

Noen barn, særlig jenter, kan få gjentatte urinveisinfeksjoner selv om det ikke har noen misdannelser. Det er da viktig å prøve å forebygge infeksjoner, for å unngå hyppige antibiotikakurer. Rikelig drikke og regelmessige toalettbesøk, der barnet tømmer blæren fullstendig, er viktige tiltak

Forløp

Ubehandlede nyrebekkenbetennelse kan bli alvorlige, men med antibiotika ser man som regel rask og god effekt og de aller fleste barna kommer seg uten flere problemer.

Når må lege oppsøkes raskt?

Spedbarn med feber og redusert allmenntilstand, særlig når det ikke foreligger symptomer på luftveisinfeksjon eller omgangssyke, bør undersøkes av lege.